

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **LI – MU s.r.o.**, se sídlem Lannova 2061/8, Praha 1 – Nové Město, zastoupena JUDr. Radkem Závodným, advokátem se sídlem Duškova 917/4, Praha 5, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, ve věci žalob proti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu ze dne 15. 11. 2012, čj. 16952/12-1300-104880, čj. 16954/12-1300-104880, čj. 16957/12-1300-104880, čj. 16962/12-1300-104880, čj. 16963/12-1300-104880, čj. 16964/12-1300-104880, čj. 16966/12-1300-104880, čj. 16968/12-1300-104880, čj. 16969/12-1300-104880, čj. 16970/12-1300-104880, čj. 16971/12-1300-104880, čj. 16972/12-1300-104880, čj. 16974/12-1300-104880, čj. 16976/12-1300-104880, čj. 16977/12-1300-104880, čj. 16978/12-1300-104880, čj. 16980/12-1300-104880, čj. 16983/12-1300-104880, čj. 16984/12-1300-104880 a čj. 16986/12-1300-104880, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2013, čj. 10 Af 4/2013 - 167,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Městský soud v rámci řízení o žalobách proti dvaceti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu označeným v záhlaví vyzval žalobkyni unesením ze dne 29. 1. 2013, čj. 10 Af 4/2013 - 151, k zaplacení soudních poplatků v celkové výši

80.000 Kč (20x poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč a 20x poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku ve výši 1.000 Kč). Žalobkyně reagovala sdělením ze dne 7. 2. 2013, v němž uvedla, že proti tomuto usnesení podala ústavní stížnost. Z tohoto důvodu žádala, aby městský soud řízení o žalobách přerušil do doby rozhodnutí o ústavní stížnosti. Součástí tohoto sdělení byla také žádost o osvobození od soudních poplatků.

[2] Usnesením označeným v záhlaví městský soud rozhodl tak, že její žádosti osvobození od soudních poplatků nepřiznal (výrok I.), a dále nevyhověl jejímu návrhu na přiznání odkladného účinku žalobám (výrok II.). Jde-li o část týkající se žádosti o osvobození od soudních poplatků, městský soud ve svém usnesení uvedl, že po obdržení této žádosti žalobkyni zaslal výzvu k doložení jejich majetkových poměrů a poučil ji o následcích nevyhovění výzvy. Na tuto výzvu však žalobkyně nijak nereagovala. K tomu dále městský soud uvedl, že při zkoumání existence podmínky, zda účastník nemá dostatečné prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., zatěžuje účastníka řízení břemeno tvrzení i břemeno důkazní. Nedoloží-li účastník i přes výzvu soudu své majetkové poměry, je to důvodem pro zamítnutí jeho žádosti. Tak tomu bylo i v případě stěžovatelky. Městský soud dále odkázal na rozsudek zdejšího soudu, sp. zn. 4 Ans 5/2008.

[3] K návrhu žalobkyně na přerušení řízení z důvodu podání ústavní stížnosti městský soud podotkl, že ústavní stížnost žalobkyně byla usnesením Ústavního soudu ze dne 25. 2. 2013, sp. zn. III. ÚS 588/13 odmítnuta a nebyly tak dány důvody pro přerušení řízení.

II.

Stručné shrnutí kasačních námitek a vyjádření žalovaného

[4] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka nesouhlasí se stanovením soudního poplatku ve výši 80.000 Kč. Správce daně vydal platební výměry v souvislosti s daňovou kontrolou DPH za jednotlivé měsíce za situace, kdy je stěžovatelka plátcem (měsíčního) DPH. Žalovaný (resp. Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu; *působnost finančních ředitelství přešla na Odvolací finanční ředitelství s účinností od 1. 1. 2013 zákonem č. 456/2011 Sb. – pozn. NSS*) o každém odvolání rozhodoval samostatným rozhodnutím. V této souvislosti stěžovatelka zdůrazňuje, že jak platební výměry, tak rozhodnutí o odvoláních, jsou naprosto stejné, ne-li totožné, a byly vydány ve stejný den. Liší se jen zdaňovacím obdobím a vyměřenou daní. Stěžovatelka se proto domnívá, že z důvodu hospodárnosti bylo namístě o nich rozhodnout ve společném řízení, což se však nestalo. Z tohoto důvodu byla následně nucena žalobou napadat každé rozhodnutí samostatně. Byť tak z důvodu procesní ekonomie učinila jednou žalobou, byl jí vyměřen soudní poplatek dle počtu napadených rozhodnutí.

[5] Stěžovatelka si je vědoma novely zákona o soudních poplatcích (zákon č. 218/2011 Sb.) a zavedení § 6 odst. 9, avšak odkazuje na judikaturu Ústavního soudu, dle které je povinnost účastníka řízení platit soudní poplatek za každé správní rozhodnutí, která jsou skutkově a právně zcela identická, týkají se týchž účastníků a jsou vydána též den stejným správním orgánem, nejen disproporční, ale také protiústavní. Stěžovatelka z těchto důvodů tvrdí, že byla postupem městského soudu zbavena možnosti využít zákonných prostředků

pokračování

soudní ochrany a bylo zasaženo do jejího ústavního práva na spravedlivý proces. V kasační stížnosti navrhuje, aby zdejší soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 24. 4. 2013 uvedl, že stěžovatelka směřuje institut osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. a vyměření soudního poplatku v nesprávné výši v důsledku nesprávné aplikace zákona č. 549/1991 Sb. Žalovaný dále odkázal na § 6 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Z tohoto ustanovení vyplývá, že vydat společné rozhodnutí o odvoláních směřujících proti platebním výměrům za jednotlivá zdaňovací období je možnost, nikoliv povinnost správce daně (příp. odvolacího orgánu). V žádném případě však nelze hovořit o nesprávném postupu správce daně, pokud vydal o každém takovém odvolání samostatné rozhodnutí. Právě toto je dle názoru žalovaného standardní způsob, kterým dochází ke stanovení daňové povinnosti za jednotlivá samostatná zdaňovací období a daňovému subjektu není nikterak na újmu.

[7] Pokud jde o způsob, kterým zákon o soudních poplatcích zpoplatňuje podání žaloby proti rozhodnutím vydaným ve správním řízení, jde dle žalovaného o problematiku zcela jinou, která s ukončeným daňovým řízením nijak nesouvisí. Žalovaný proto odkázal na zákon č. 218/2011 Sb., který s účinností od 1. 9. 2011 novelizoval zákon o soudních poplatcích zavedením § 6 odst. 9 a na důvodovou zprávu k němu. Žalovaný sice připouští, že nelze odhlédnout od nálezu Ústavního soudu, který se touto problematikou zabývá a na který odkázala sama stěžovatelka (sp. zn. I. ÚS 664/03) a dalších nálezů (např. sp. zn. II. ÚS 745/06), avšak přitom zdůraznil, že v dané věci směřuje kasační stížnost proti usnesení městského soudu, který nepřiznal osvobození od soudních poplatků z důvodu, že stěžovatelka v rozporu s § 36 odst. 3 s. ř. s. ani přes výzvu soudu nijak nedoložila své majetkové poměry. Ve vztahu k těmto předpokladům však stěžovatelka neuvedla ničeho. Ze všech uvedených důvodů žalovaný navrhuje, aby zdejší soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

III.

Právní názor Nejvyššího správního soudu

[8] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatelka napadá v záhlaví označené usnesení městského soudu v rozsahu, v němž ji nepřiznal dobrodiní osvobození od soudních poplatků v několika řízeních o jejich žalobách, tj. výroku I. napadeného usnesení. Úkolem zdejšího soudu v dané věci proto je posouzení, zda byly na straně stěžovatelky dány podmínky pro osvobození od soudních poplatků, či nikoliv, a zda tyto městský soud posoudil správně a přezkoumatelným způsobem [důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.]. Naopak, otázka zákonnosti předchozího usnesení městského soudu, kterým stěžovatelku vyzval

k zaplacení soudních poplatků v konkrétní výši, včetně správnosti celkové výše soudních poplatků, nemůže být předmětem tohoto řízení.

[11] Z předloženého soudního spisu vyplývají tyto pro věc rozhodné okolnosti. Dne 18. 1. 2013 podala stěžovatelka žaloby proti dvaceti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu o odvoláních proti platebním výměrům na DPH za zdaňovací období leden 2010 až srpen 2011. Uvedené žaloby podala, aniž by uhradila s tím spojené soudní poplatky. Následně dne 21. 1. 2013 podala návrh na přiznání odkladného účinku všem těmto žalobám. Městský soud usnesením ze dne 29. 1. 2013 čj. 10 Af 4/2013 – 151, vyzval stěžovatelku, aby uhradila soudní poplatky za podání žalob i za návrhy na přiznání odkladných účinků v souladu s § 6 odst. 9 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) a položky 18 bodu 2 písm. a) a položky 20 přílohy k zákonu o soudních poplatcích (sazebník). K tomu jí stanovil lhůtu 10 dnů od doručení uvedeného usnesení. Současně ji poučil, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení bude zastaveno, a dále o tom, že může požádat osvobození od soudních poplatků, má-li za to, že pro to splňuje podmínky.

[12] Stěžovatelka na uvedenou výzvu reagovala sdělením ze dne 7. 2. 2013, v níž uvedla, že s výší soudních poplatků nesouhlasí a že podala proti předchozímu usnesení ústavní stížnost. V tomto sdělení taktéž požádala o přerušení řízení do doby, než Ústavní soud o ústavní stížnosti rozhodne a dále o osvobození od soudních poplatků. Městský soud proto přípisem ze dne 19. 2. 2013, čj. 10 Af 4/2013 – 163 stěžovatelku vyzval, aby doložila své majetkové poměry, např. kopií daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob za předchozí období, výpisy o stavu prostředků na účtech u bank, aktuálním stavem aktiv a pasiv účetní jednotky, apod. K tomu jí stanovil lhůtu sedmi dnů a současně ji poučil, že pokud tyto doklady ve stanovené lhůtě nepředloží, bude soud vycházet z předpokladu, že podmínky pro osvobození soudních poplatků neprokázala. Tento přípis byl stěžovatelce prostřednictvím jejího zástupce doručen 22. 2. 2013. Na uvedený přípis stěžovatelka ve stanovené lhůtě, ani nikdy poté, žádným způsobem nereagovala. Městský soud proto napadeným usnesením ze dne 19. 3. 2013 rozhodl o nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

[13] K tomu zdejší soud uvádí následující. Podle § 36 odst. 3 [ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Z uvedeného vyplývá, že částečné (a výjimečně též celkové) osvobození od soudních poplatků lze přiznat pouze účastníkovi, který nemá dostatek finančních prostředků (1), tuto skutečnost doloží (2) a o osvobození požádá (3). Objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele o osvobození od soudních poplatků nejsou v platné právní úpravě vyjádřena. Rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků je tak věcí úvahy příslušného soudu, který přitom přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům na případné dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným skutečnostem (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2006, čj. 4 Ans 3/2005 – 148).

[14] V daném případě splnila stěžovatelka pouze poslední z uvedených podmínek, tj. požádala o osvobození od soudních poplatků, a to s tvrzením, že „v důsledku daňové exekuce není objektivně schopna vyměřený soudní poplatek ve výši 80.000 Kč zaplatit a

pokračování

tedy se domáhat svých práv soudní cestou u nezávislého a nestranného soudu“. Pro účely rozhodnutí o její žádosti si městský soud od ní vyžádal potřebné podklady, k čemuž ji stanovil přiměřenou lhůtu sedmi dnů od doručení výzvy a poučil ji o následcích jejího nevyhovění. V této části řízení bylo tedy na stěžovatelce, aby svou žádost dostatečně podpořila svými argumenty a příslušnými listinami. Na to nemohlo mít vliv ani případně probíhající řízení před Ústavním soudem. Výzva byla stěžovatelce prostřednictvím jejího zástupce doručena dne 22. 2. 2013, lhůta k doložení podkladů k žádosti uplynula dne 1. 3. 2013 (§ 40 odst. 1 s. ř. s.). Tvrzení, že stěžovatelka není objektivně schopna soudní poplatky zaplatit, však v této lhůtě, ani poté, nijak nedoložila ani nepožádala o prodloužení lhůty k dodání podkladů. Z předloženého soudního spisu vyplývá, že stěžovatelka byla v této fázi řízení zcela pasivní. Neuvedla své příjmy, výdaje ani závazky, či další skutečnosti, které by mohly mít na hrazení soudních poplatků vliv. Nesplnila tak podmínky pro to, aby mohlo být její žádosti vyhověno. Pokud za této situace městský soud nevyhověl její žádosti o osvobození od soudních poplatků, nelze tomuto jeho postupu ničeho vytknout. Důvody svého postupu městský soud řádně a přezkoumatelným způsobem v napadeném usnesení vyjádřil. K tomu je nutno poznamenat, že městský soud nebyl povinen za stěžovatelku dohledávat podklady, které by prokazovaly její tvrzení o nemajetnosti.

[15] Lze vskutku přisvědčit žalovanému, že stěžovatelka směšuje otázku nezákonného nepřiznání osvobození od soudních poplatků s otázkou nesprávného (nezákonného) vyměření výše soudního poplatku. Z kasační stížnosti je zcela zřejmé, že tam uvedené argumenty nepopírají zákonnost rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků. To znamená, že stěžovatelka neuvádí, proč měla být osvobozena od soudních poplatků, dokonce ani netvrdí, že splňuje k tomu stanovené zákonné podmínky. Přiznání osvobození od soudních poplatků je přitom zcela namístě u takové právnické osoby, která je skutečně a objektivně nemajetná, pokud vedení soudních sporů není obvyklou součástí naplňování jejího předmětu činnosti (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 4. 4. 2013, čj. 1 As 187/2012 - 32, *Dance macabre*, body 15 a 16). Stěžovatelka však všechny své argumenty směřuje výhradně k tvrzení, že výše soudních poplatků, k nimž ji městský soud vyzval předchozím usnesením, je protizákonná, či dokonce protiústavní, a to i přesto, že si byla vědoma platnosti § 6 odst. 9 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Takové námitky se ovšem zcela míjejí s předmětem řízení, a jak již bylo řečeno, zdejší soud se jimi nemůže věcně zabývat.

[16] Přesto je nad rámec nezbytně nutného potřebné uvést následující. Podle § 6 odst. 9 zákona o soudních poplatcích, *[j]e-li ve věcech správního soudnictví podána žaloba proti více rozhodnutím, je každé napadené rozhodnutí samostatným základem poplatku; [...]*. Toto ustanovení bylo do zákona o soudních poplatcích vloženo zákonem č. 218/2011 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 9. 2011, tedy více než rok před vydáním rozhodnutí žalovaného (15. 11. 2012). Toto znění zákona je proto rozhodné i pro věc stěžovatelky. Pokud stěžovatelka argumentuje nálezem Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 664/03 (N 56/40 SbNU 547), který se zabýval otázkou ústavně konformního výkladu povinnosti platit soudní poplatek, nelze pominout skutečnost, že závěry z něj plynoucí se vztahovaly k předchozí právní úpravě zákona o soudních poplatcích ve znění účinném do 31. 8. 2011, resp. že zavedení tohoto odstavce do § 6 cit. zákona bylo reakcí na uvedený nález a nejasnosti vznikající v souvislosti s placením soudních poplatků ve věcech správního soudnictví. Z uvedeného jinými slovy vyplývá, že za platnosti a účinnosti stávající právní

úpravy soudních poplatků tento nález již na podporu argumentů, které uvádí stěžovatelka, nelze aplikovat. To nemění nic na skutečnosti, že stěžovatelka mohla nezvykle velkou výši vyměřeného soudního poplatku uvést jako (zvláště závažný) důvod pro alespoň částečné osvobození od soudních poplatků v rámci prokazování jejích majetkových poměrů. Tak však, jak již bylo uvedeno, neučinila, a tato skutečnost nemůže jít k tíži městského soudu.

[17] Městský soud tedy postupoval správně, pokud poté, co bezvýsledně vyzval stěžovatelku k doložení jejích majetkových poměrů, žádosti o osvobození od soudních poplatků nevyhověl. V dalším řízení před městským soudem je tedy jeho povinností znovu vyzvat stěžovatelku k uhrazení vyměřeného soudního poplatku.

IV.

Závěr a náklady řízení

[18] Lze proto uzavřít, že kasační námitky se zcela míjejí s předmětem řízení. Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému žádné náklady v řízení nevznikly, proto mu zdejší soud náklady řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. července 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu